

Tollbamondás

Mint azt már a verseny első fordulójának tollbamondásából tudjátok, Lotz János hagyatéka az 1970-es években Japánba került.

A bonyhádi gimnázium igazgatóhelyettese és egyik tehetséges diákja engedélyt kapott az oszakai Kansai Gaidai Egyetem könyvtárától ennek a gazdag anyagnak a megtekintésére. A könyvtár vezetője 2014. április 17-én 10 órakor fogadta a kis magyar küldöttséget, majd egy rövid beszélgetés után lekíserte a tanárnőt és tanítványát az alagsorban található raktárba. A szorosan egymás mellett álló polcokat elektronikus vezérlő segítségével széthúzták, így már könnyedén hozzáférhetővé vált a gyűjtemény. A kutatás során az érdekes leveleket, írásokat, jegyzeteket, könyveket átvitték a kutatószobába, ahol több száz fényképfelvételt készített a tanárnő az anyagról. Az összegyűjtött adatok értékelése és feldolgozása azóta is folyamatban van.

Az országos döntőn újabb érdekességeket tudhatsz meg az útról. Remélem, hogy ott is találkozom veled!

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Oszaka (japán város), **Kansai Gaidai** (kiejtése: kánszáj gáidáj = az egyetem neve)

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők és bekezdések helyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Szövegértés

1. Sőtér egy amerikai látogatására emlékszik vissza, amikor a Lotz család vendégül látta. Az író nem az eredeti neveket használja a történetben. Nevezd meg a szereplőket!

3/

a)

A családtagok	A szövegben szereplő név
Apa	Hell Zoltán
Anya	Evelyn (Hell)
Gyerek	Peter (Hell)

Ki az apa a valóságban? *Lotz János*

1/

- b) Milyen nőkhöz és férfiakhoz kötődő felnőtt feladatokat különíthetünk el a szöveg alapján?

4/

Női munkák: háztartás, gyereknevelés

Férfimunkák: erdőirtás, egyetemi tanítás

- c) Az egyik kisfiút elragadta a képzelete. Mit láthatott valójában a 110. utcában?

Írj két lehetséges dolgot!

2/

Valószínűleg a képi hasonlóság alapján adnak válaszokat. Fogadjunk el minden olyan megoldást, amelyben a tűz (pl. látványkonyha, pékség, tűzijáték) vagy a kúpalakzat (pl. homokkupac – utcai építkezés) szerepel. Esetleg: plakát.

2. Határozd meg az alábbi kifejezések szövegbeli jelentését!

3/

félkész élelmiszer: *még főzni vagy sütni kell, hogy kész legyen az étel*

úttörőmunka: *nap mint nap végzi ugyanazt a feladatot (felkel, reggelit készít, főz, rendet tesz stb.)*

fehér asszony: *fehér bőrű nő, tehát nem fekete*

3. Keress a szövegből a megadott szempontnak megfelelő elemeket!

3/

kulturális szórakozásra szolgáló hely: **színház, mozi**

egy város: **Sacramento, Budapest**

nagyobb tájegység: **Kalifornia, Sierra Nevada**

Elég az egyiket megneveznie!

4. Igaz vagy hamis? A szövegből származó idézettel indokold választásodat!

4/

a) A feleség jóformán csak a családjának élt.

igaz**1 pont**

Idézet: *„hónapokig nem tette ki a lábát az egyetem környékéről”*

1 pont

b) A család nem örült igazán az apa utazási tervének.

igaz**1 pont**

Idézet: *„Fehér arcok tekintettek rá”*

1 pont

Helyesírás

1. Állítsd betűrendbe az egyes sorokban található szavakat! Számozással (1–3.) jelöld a helyes sorrendet!

5/

- a) megörül 1 – megőrül 2 – megörült 3
- b) locspocs 3 – locsol 2 – loccsan 1
- c) duzzog 1 – dzsungel 3 – dünnyög 2
- d) mókás 1 – mokus 3 – mokka 2
- e) küszöb 2 – kürt 1 – küzd 3

Csak akkor adható pont – soronként 1 –, ha hibátlan a számozás!

2. Karikázd be a helyesen írt szót! Ha mindkét alak helyes, mindkettőt karikázd!

10/

irt – írt

gyanú – hajdu

bábu – ágyu

fésű – fésül

hurok – húrok

kátyú – tanu

eskü – könnyű

saru – alkú

vízes – utas

húsit – gyújt

3. Egészítsd ki a mondatok szavait a megfelelő betűkkel! Figyelj, mert az egyik szó kakukktojás, azaz másképp kell írni!

11/

-dj/-gyj/-lj/-llj

Töreke**d**jetek környezetetek tisztán tartására!

Ne fé**l**j, Peti, nem bánt a kutyánk!

Dorka, ne szá**l**j még le ennél a megállónál!

Áron, Félix, ha**g**yjátok békén a lányokat!

Ha**l**ljátok, hogy ugat a szomszéd kutya?

Minden növényt meglocsoltam, hogy szépen zö**d**elljen a kert.

Lili, ne hi**g**gy (!) a reklámoknak!

Gyereke**k**, fo**g**yjon el az összes gyümölcs az asztalról!

Lányok, ke**z**djetek el pakolni!

Enged**j**étek meg, hogy bemutassam az új osztálytársatokat!

Szégye**l**ljetek magatokat!

4. Döntsd el, melyik a helyesen írt szó, majd írd a szám-, illetve betűjelét az üresen maradt helyre! 12/

1: az első a jó

2: a második a jó

X: mindkettő jó

0: egyik sem jó

1	2	
papagáj	héja	X
meg akarta enni	megakarta enni	1
fo-gód-zó	ma-ha-rad-zsa	0
ál	áll	X
El ne mondd!	Elné mondd!	1
Légy szíves!	Légyszíves!	1
válfa	jobra	0
foglyuk	fogjuk	X
bicigli	bicikli	2
plüs	stop	2
röktön	kabzsi	0
királyjal	királlyal	2

5. Pótold a hiányzó j-t vagy ly-t a következő igékben!

15/

megijed, kóvályog, befejez, sejtí, elfelejtí, sajog, elbújtat, rejteget, nyavalyog, párbajozik, megfejt, kilyukad, folytat, gomolyog, bajlódik

6. A következő betűjátékban alkoss a példa alapján új szavakat, és írd le őket helyesen!

7/

pl.: sakál (sz) → szakáll

szalma (d) → Dalma

vízen (t) → **tízen**hájú (v) → **vályú**vándor (s) → **Sándor**Petit (v) → **vetít**sütő (f) → **fűtő**csal (v) → **vall**tejszín (h) → **helyszín**